

Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över SOU 2024:91 Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk

Er beteckning: LI2024/02430

Sammanfattning

Sammanfattning av länsstyrelsens synpunkter.

1. Kunskap om naturvärden i skogen är avgörande för att åstadkomma ett miljömässigt hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk. Länsstyrelsen rekommenderar att frågan om kunskapsinhämtning utreds vidare. Länsstyrelsen anser att kunskapskravet i 2 kap. miljöbalken tills vidare ska vara oförändrat.
2. Kartunderlag och vägledningar behöver utvecklas för att underlätta för verksamhetsutövare och säkerställa tillräcklig hänsyn till naturmiljön vid skogsbruk. Statens resurser bör användas till att ta fram övergripande underlag för att minska behovet av kostsamma utredningar i enskilda fall.
3. För att korta handläggningstiderna i enskilda ärenden ska det vara tydligt för verksamhetsutövaren vad som ska ingå i en underrättelse enligt skogsvårdslagen eller en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
4. Verksamhetsutövare ska enbart behöva kontakta en myndighet, vad gäller frågan om påverkan på naturmiljön, inför en skogsbruksåtgärd. Skogsstyrelsen och länsstyrelsen ska sköta nödvändig samverkan gällande en skogsbruksåtgärd.
5. Det är positivt att fler möjligheter till ersättning införs vid omfattande begränsningar av skogsbruksåtgärder för att skydda naturmiljön.
6. Ikraftträdandet av de förslag som gäller ändring av underrättelser enligt 14 § skogsvårdslagen och samråd enligt

12 kap. 6 § miljöbalken förutsätter att nödvändiga underlag finns på plats. Berörda myndigheter behöver få tid och resurser att ta fram dessa.

Övergripande synpunkter

Det behövs ett tydligare regelverk

Länsstyrelsen är positiv till en översyn av regelverket för aktivt skogsbruk. Länsstyrelsen konstaterar att nuvarande system har brister som försvårar såväl ett långsiktigt och förutsägbart skogsbruk som en ändamålsenlig tillsyn och prövning enligt miljöbalken.

För ett aktivt skogsbruk behövs ett tydligt regelverk. Förslag som förenklar tillsynen i skogsbruket och effektiviserar miljömålsarbetet i skogen stärker också skogsnäringen och det ekonomiska tillväxtperspektivet.

Ur ett företagsperspektiv behöver regelbördan och administrativa kostnader minska för att företag och entreprenörer ska kunna fokusera på sina kärnverksamheter. Vägledning, regelförenkling och smidigare ärendeprocesser är viktigt för statliga myndigheter att sträva efter samtidigt som gällande miljölagstiftning efterlevs och höga naturvärden inte förstörs.

Ur ett tillväxtperspektiv är skogen en resurs men också en ekonomisk risk för markägare när förluster uppkommer till följd av begränsningar i rätten att bruka sin skog när områden utpekas som skyddsvärda. Kompensation för förluster som uppkommer till följd av ingripanden i skogsbruket underlättar ekonomiskt för markägare.

Verksamhetsutövaren ska inte behöva kontakta flera myndigheter vad gäller frågan om påverkan på naturmiljön

Länsstyrelsen rekommenderar att all kontakt inför en skogsbruksåtgärd sker via en myndighet. Det förenklar för verksamhetsutövaren och effektiviserar handläggningen. Med nuvarande system hänvisas verksamhetsutövare inte sällan fram och tillbaka mellan länsstyrelsen och Skogsstyrelsen vilket skapar otydlighet och innebär en onödigt lång handläggningstid.

Ett exempel på när det blir otydligt och när verksamhetsutövaren behöver ha kontakt med flera myndigheter är om en planerad avverkning berör ett Natura 2000-område.

När en avverkningsanmälan görs inom ett visst avstånd till ett Natura 2000-område får markägaren idag ett autosvar från Skogsstyrelsen om att kontakt kan behöva tas med länsstyrelsen om behovet av tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Verksamhetsutövaren kontaktar då i många fall länsstyrelsen separat och en dialog om behovet av anpassningar till området sker med länsstyrelsen vid sidan av avverkningsärendet hos Skogsstyrelsen.

Eftersom länsstyrelsen inte är tillsynsmyndighet för skogsbruksåtgärder kan denna parallella dialog inte avslutas med ett beslut utan endast ett meddelande med länsstyrelsens bedömning av vilka anpassningar som behöver göras för att inte aktualisera tillståndskravet, till exempel skyddszon mot ett angränsande Natura 2000-område. Detta förfarande anser länsstyrelsen inte är lämpligt, dels då verksamhetsutövaren inte får ett samlat beslut gällande hela den planerade åtgärden, dels för att det innebär hantering av samma åtgärd hos två myndigheter. Det är också en brist gentemot verksamhetsutövaren att inte kunna få ett överklagbart beslut från länsstyrelsen om dessa anpassningar.

Ett exempel på när länsstyrelsen anser att dialogen mellan myndigheter fungerar bra är när en avverkning berör fridlysta arter. Enligt Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets gemensamma vägledning för artskydd i skogen sker bedömningen genom dialog mellan myndigheterna och Skogsstyrelsen meddelar beslut. Det samarbete mellan Skogsstyrelsens distrikt Uppsala-Västmanland (numera del av Östra Svealand-Gotlands distrikt) och länsstyrelserna i Uppsala och Västmanlands län som skett både övergripande och i enskilda ärenden har enligt länsstyrelsens erfarenhet fungerat väl.

Länsstyrelsen förordar att samtliga kontakter gällande en anmäld avverkning och dess påverkan på naturmiljön ska göras samlat av Skogsstyrelsen, som vid behov kan kontakta länsstyrelsen för en gemensam bedömning, och att markägaren därefter ska få ett beslut gällande åtgärden och behovet av anpassningar. Länsstyrelsen kan bidra med regional kunskap om känsliga naturmiljöer och arter och förespråkar därför fortsatt samverkan mellan respektive skogsstyrelsedistrikt och länsstyrelse.

Gällande samråd om fornlämningar förespråkar länsstyrelsen dock tillsviðare en lösning där sökanden hänvisas direkt till länsstyrelsen, företrädesvis via e-tjänst. För de fall tillstånd krävs enligt kulturmiljölagen garanterar detta att sökanden kommer i kontakt med den myndighet som utfärdar tillståndet.

Vägledning till verksamhetsutövare för att säkerställa kunskapskravet enligt 2 kap. miljöbalken

Länsstyrelsen anser att kunskapskravet i 2 kap. miljöbalken är viktigt för att en verksamhetsutövare i god tid ska kunna planera sitt skogsbruk på ett sådant sätt att konflikter med gällande miljölagstiftning kan minimeras.

De krav på redovisningar av naturmiljön som kan krävas inför en planerad avverkning, kan dock upplevas betungande att uppfylla för en enskild markägare.

För att förkorta handläggningstiderna och förtydliga för verksamhetsutövare är det viktigt att det finns underlag för att bedöma den planerade åtgärden, både för verksamhetsutövare och myndigheter. En ofullständig avverkningsanmälan tar längre tid att handlägga eftersom den behöver kompletteras, ibland mer än en gång. Om även platsbesök eller inventering behöver göras inom ramen för ärendets handläggning kan rätt tid på året behöva inväntas.

Många av de avverkningsanmälningar som länsstyrelsen tar del av är ofullständigt ifyllda. Länsstyrelsen anser att kravet på vad en underrättelse enligt skogsvårdslagen eller en anmälan för samråd enligt miljöbalken ska innehålla behöver förtydligas. Kartunderlag och vägledningar om hänsyn till arter och naturtyper är ett viktigt underlag för att minimera behovet av ytterligare tid för utredning i enskilda ärenden. Utveckling av digitala verktyg bör kunna underlätta för verksamhetsutövare att ta del av framtagna underlag och rekommendationer.

Avverkningsanmälningar bör fortsättningsvis publiceras

Länsstyrelsen förordar att avverkningsanmälningar fortsatt publiceras. Länsstyrelsen anser att kartunderlaget är användbart vid länsstyrelsens handläggning av olika ärenden.

Underlaget kan också bidra till en förbättrad översikt för verksamhetsutövare vid planering av åtgärder på angränsande fastigheter.

Det ger även andra intressenter möjlighet till insyn och att bidra med information om lokala naturförhållanden och förekomst av arter inför en planerad avverkning.

Konsekvenser för myndigheternas naturskyddsarbete

Länsstyrelsen anser att inrättande av skogsmarksskyddsområden inte ska ske på bekostnad av myndigheternas befintliga strategiska naturskyddsarbete, det vill säga bildande av biotopskydd och naturreservat, som är inriktat på att långsiktigt skydda större sammanhängande arealer och olika naturtyper i ekologiska värdestrakter med ett landskapsperspektiv. Finansiering av skogsmarksskyddsområden behöver ske med separata, extra medel och inte tas från det årligen minskade anslaget för skydd av natur, och inte heller enbart genom en omfördelning av anslag mellan berörda myndigheter. Detta eftersom inrättandet av skogsmarksskyddsområden innebär att naturskyddet främst blir händelsestyrt och att mindre arealer av likande naturtyper kommer att undantas från skogsbruket. Om medel till inrättandet av skogsmarksskyddsområden tas från myndigheternas budget för inrättande av andra biotopskyddsområden och naturreservat skulle förslaget kunna leda till att det saknas resurser för det strategiska naturskyddsarbetet, liksom för uppfyllande av internationella åtaganden om bevarande av biologisk mångfald och art- och habitatdirektivet på regional och nationell nivå.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen noterar att befintliga kulturmiljöer i skogen inte nämns i utredningen. Detta är olyckligt med tanke på den stora mängd samråd och tillståndsansökningar som varje år skickas till länsstyrelserna gällande åtgärder som berör lagskyddade fornlämningar och andra kulturmiljöer. Det vore önskvärt att utredningen även omfattade förslag till hur samråd och åtgärder för ett tydligare hänsynstagande till kulturmiljö kunde utvecklas.

Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

14 § krav på underrättelse om uttag av skogsbränsle tas bort. Ytterligare skogsbruksåtgärder, som ska medföra underrättelseskyldighet, har lagts till

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget innebär en förenkling av regelverket för verksamhetsutövare.

Förslaget gällande skogsbruksåtgärder som läggs till, som en följd av förslaget att åtgärderna inte längre ska utgöra grund för obligatoriskt samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, ställer krav på kunskapsinhämtning och egenkontroll för att värdefull natur inte ska skadas. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att även en kort väg (under 300 meter) kan innebära skada om den anläggs i känslig naturmiljö, till exempel våtmarker eller genom ett Natura 2000-område. Förslaget förutsätter att frågan om tillräcklig hänsyn vid sådana åtgärder fångas upp på annat sätt.

Länsstyrelsen förordar att skogsbilvägar och traktorvägar, i den mån det är möjligt, ingår i underrättelser tillsammans med planerade avverkningar eller andra skogsbruksåtgärder i närheten. Det bör öka tydligheten, både för verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet, om planerade åtgärder i ett visst område kan bedömas samlat. Det minskar också risken att verksamhetsutövaren anlägger vägar som sedan inte kan användas om anpassningar behöver göras till skydd för naturmiljön vid planerade avverkningar.

23 §, 25 § och 27 § Ädellövskog

Länsstyrelsen anser att förslaget behöver utredas vidare.

Att arealen ädellövskog inte får minska på brukningsenheten bedöms vara positivt ur naturmiljösynpunkt, men förslaget om att det ska vara möjligt att byta till ett annat område inom brukningsenheten kan innebära att ädellövskog fragmenteras och att kontinuiteten bryts. Förslaget bör därför utredas vidare och kompletteras med reglering som motverkar fragmentering och kontinuitetsbrott.

Miljöeffekterna av att inte återplantera ädellövskog med ädellöv kan bli allvarliga. Ädellövskogar hyser en hög andel av hotade arter. Många av dessa är svårspredda, främst svampar, lavar, mossor och kärlväxter, vilket ska tolkas som att de har svårt att kolonisera nya miljöer. De är därför beroende av en kontinuerlig miljö, särskilt uttalat är detta för mykorrhizasvampar som i vissa fall kan överleva även vid avverkning, då stubbarna av ädellövträd inte alltid dör utan skjutur stubbskott. Att ersätta ädellövträden med andra trädslag kommer däremot att leda till lokalt utdöende.

35 § nytt tillägg om att tillsynsmyndigheten inte har skyldighet att agera vid en underrättelse enligt 14 §

Länsstyrelsen ser att förslaget kan tydliggöra möjligheten för Skogsstyrelsen att prioritera de ärenden som är motiverade att granska närmare.

Länsstyrelsen instämmer i vad som framförs i utredningen om att Skogsstyrelsen bör utveckla sina föreskrifter om underrättelsernas innehåll (kap. 7.2.2) och att det behövs krav för att en underrättelse ska anses utgöra en sådan underrättelse enligt skogsvårdslagen som medför att en åtgärd får påbörjas. Detta för att förtydliga och säkerställa att verksamhetsutövaren skaffat sig nödvändig kunskap om området.

Tydligare underlag från verksamhetsutövare vid underrättelse enligt 14 § och en första automatgranskning bör förenkla för tillsynsmyndigheten att välja ut de underrättelser som behöver granskas manuellt. Ett komplett redovisat underlag bör också kunna ligga till grund för olika typer av automatisk återkoppling, vilket också kan minska antalet underrättelser som behöver granskas vidare av handläggare.

40 § Ändring att Skogsstyrelsens beslut får överklagas till mark- och miljödomstol i stället för allmän förvaltningsdomstol

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Förslaget bedöms både leda till bättre sakkunskap vid överklaganden och förenkla för verksamhetsutövare.

1.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

2 kap. 7 a § tillsynsmyndigheten får ett utökat ansvar för kunskapsinhämtning vid skogsbruksåtgärder (ny kostnadsfördelning)

Länsstyrelsen anser att denna fråga behöver utredas vidare.

Länsstyrelsen konstaterar att det kan vara svårt, och ibland kostsamt, för en skogsägare att inhämta tillräcklig kunskap om naturvärdena på sin fastighet och att det därmed kan finnas argument för att hitta en lösning som innebär att mindre privata skogsägare inte riskerar att drabbas av orimliga kostnader. Länsstyrelsen ser samtidigt stora risker för naturmiljön med att sänka kunskapskravet för verksamhetsutövare.

Utredningens förslag att tillsynsmyndigheten ges ett utökat ansvar för kunskapsinhämtning innebär ett avsteg från miljöbalkens grundläggande princip om verksamhetsutövarens ansvar. Det finns risk för att en sådan förändring på sikt kan medföra konsekvenser även inom andra områden och det är osäkert om förslaget i realiteten medför att kunskapsinhämtningen förbättras.

Tillräckligt god kunskap om naturvärden och skyddade arter i skogen är avgörande för att säkerställa tillräcklig hänsyn till naturmiljön vid skogsbruksåtgärder. Kunskapen behöver vara transparent och tillgänglig i ett tidigt skede i processen för att verksamhetsutövaren ska kunna planera och anpassa skogsbruket till gällande lagstiftning, till exempel för att kunna avgöra om en åtgärd behöver anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Det bör framgå i ansökningar och anmälningar av skogsbruksåtgärder hur verksamhetsutövaren tillämpat kunskapskravet vid planering av en skogsbruksåtgärd.

Utredning och planering bör, i den mån det är möjligt, ske över större ytor än ett enskilt avverkningsärende (avverkningsanmälan), eftersom detta i många fall underlättar bedömningen av vilken hänsyn som behöver tas. När kunskap om naturmiljön endast finns inom en avgränsad yta, måste hänsynen anpassas till vad som är känt inom den ytan. Det kan leda till hårdare krav på hänsyn än när det även finns kunskap om närliggande skogsområden. Exempel på detta är vid förekomst av arter fridlysta enligt 6, 8 eller 9 § artskyddsförordningen där praxis är att förbuden, när syftet uppenbart är något annat än att ta bort eller skada arten, aktualiseras först när det finns en risk för påverkan på artens bevarandestatus i området (de så kallade Klinthagenkriterierna, MÖD 2016:1).

Utredningens förslag innebär att eventuella utredningar som behöver göras för att uppnå tillräcklig kunskap inte behöver göras förrän i ett sent skede, när en anmälan lämnats in till tillsynsmyndigheten. Länsstyrelsen konstaterar att det kan medföra en minskad förutsägbarhet för verksamhetsutövare. Handläggningstiden för ett enskilt ärende riskerar också att bli lång om tillsynsmyndigheten ska genomföra eller upphandla utökade utredningar.

Med tanke på att kunskap om naturvärden i skogen är avgörande för att åstadkomma ett miljömässigt hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk rekommenderar länsstyrelsen att frågan om ansvaret för kunskapsinhämtning utreds vidare. Länsstyrelsen anser att kunskapskravet i 2 kap. miljöbalken ska kvarstå tills vidare.

Länsstyrelsen föreslår som ett alternativ till förändring av 2 kap. miljöbalken att regeringen ser över möjligheten att införa ett system där skogsägare kan söka bidrag från staten för att genomföra kostsamma utredningar inför planerade skogsbruksåtgärder. Staten bör samtidigt ansvara och avsätta resurser för att genomföra nationella, övergripande, undersökningar av skogar som bidrar till att det finns ett mer heltäckande kunskapsunderlag. Detta tillsammans med fortsatt framtagande av vägledningar för olika arter och naturmiljöer bör sänka behovet av kostsamma inventeringar inför enskilda avverkningar.

7 kap. 11 § en ny grund för inrättande av biotopskyddsområde (skogsmarksskyddsområde)

Länsstyrelsen anser att det är positivt att utöka grunderna för när biotopskyddsområden kan bildas. Det är rimligt att en verksamhetsutövare ska kunna få ersättning vid begränsningar av skogsbruksåtgärder till skydd för naturmiljön, om de överstiger intrångsbegränsningen enligt skogsvårdslagen.

Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma att ett permanent skydd kan vara en olämplig skyddsform när det avser skydd för arter som kan förflytta sig i landskapet. Då är naturvårdsavtal i många fall en lämpligare skyddsform. Biotopskyddsområden bör inte kunna bildas om det inte är motiverat med ett permanent skydd på platsen.

Länsstyrelsen vill också uppmärksamma att om en rättighet för markägaren att få ett områdesskydd införs, och därmed även en motsvarande skyldighet för staten, så måste det finnas garanterade resurser från statens sida att ersätta markägaren. De begränsade anslag som ges räcker i dagsläget inte till för de markägare som frivilligt ansöker om områdesskydd.

8 kap. 8 § ny hänvisning till 7 kap. 11 §

Länsstyrelsen har inga synpunkter.

12 kap. 6 § ny hänvisning till 7 kap. 11 §

Länsstyrelsen har inga synpunkter.

12 kap. 6 a § nytt undantag om att skyldigheten att anmäla för samråd är begränsad till att gälla i de fall regeringen eller den

myndighet som regeringen bestämmer meddelat föreskrifter om att skogsbruksåtgärden ska anmälas för samråd.

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till om förslaget kan säkerställa tillräcklig hänsyn till skyddsvärda naturtyper och arter och uppfylla EU-direktiv.

Länsstyrelsen anser att förslaget ställer mycket höga krav på de föreskrifter och den i utredningen föreslagna listan som ska ange när en anmälan för samråd ska göras. Länsstyrelsen lämnar ytterligare synpunkter på detta under rubriken förslag om ändring i förordning om anmälan för samråd.

För de andra undantagen som finns i denna paragraf baserar sig undantaget på att samråd ändå sker med tillsynsmyndigheten i annan form. De frågor som samråd enligt 12 kap. 6 § avser hanteras i dessa fall i samrådet för väg- respektive järnvägsplan. Det nu aktuella förslaget innebär att tillsynsmyndigheten kanske inte alls får kännedom om den planerade åtgärden. Detta tillsammans med förslaget om 10 dagars tidsfrist för underrättelse om avverkning enligt 14 § skogsvårdslagen ökar risken för att tillsynsmyndigheten inte hinner reagera och höga naturvärden riskerar att gå förlorade.

12 kap. 6 b alternativt förslag om att undanta vissa avverkningar från skyldigheten att anmäla för samråd enligt 6 §. Skyldigheten att anmäla en avverkning för samråd enligt 6 § gäller inte om en fysisk person, ett dödsbo eller ett annat bolag än aktiebolag avverkar högst 2 hektar på en brukningsenhet mindre än 50 hektar.

Länsstyrelsen instämmer med utredaren i att en höjd arealgräns inte nödvändigtvis innebär en förenkling för verksamhetsutövare. Länsstyrelsen ser risk att en höjd arealgräns kan innebära att åtgärder som aktualiserar förbud sker otillåtet eller att tillsynsmyndigheten behöver ingripa i ett sent skede om den planerade åtgärden uppmärksammas av allmänheten.

Skyldigheten att anmäla för samråd bör utgå ifrån risken för skada på naturmiljön och inte från den planerade avverkningens storlek. Fridlysta arter eller skyddade områden kan påverkas av en sådan avverkning. Om åtgärden utförs av dödsbon eller andra aktörer med låg kännedom om den berörda skogsmarken ökar dessutom risken att kunskapen om områdets naturmiljö är otillräcklig.

16 kap. 3 § ändring om miljöorganisationers överklagandetid

Länsstyrelsen anser att förslaget innebär ett förtydligande för både verksamhetsutövare och miljöorganisationer.

29 kap. 4 § ändring att endast de krav på anmälan för samråd som återfinns i föreskrifterna till 12 kap. 6 a § andra stycket är straffsanktionerade

Länsstyrelsen har inga synpunkter.

31 kap. 4 § ändring att fastighetsägaren alltid har rätt till ersättning på grund av ett beslut om bildande av ett skogsmarksskyddsområde

Länsstyrelsens synpunkter på ersättningsrätt framgår under rubriken *7 kap. 11 § en ny grund för inrättande av biotopskyddsområde (skogsmarksskyddsområde)*

1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

20 kap. 1 § uppgifter om sekretessklassade artfynd ska kunna lämnas ut till markägare

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men anser att det ska förenas med vissa begränsningar.

Kunskap om vilka känsliga arter som förekommer på en fastighet är nödvändigt för att kunna planera för tillräckliga anpassningar. Det ska vara enkelt för en verksamhetsutövare att ta reda på vilka arter som kan beröras av en skogsbruksåtgärd. Tillgången till sekretessklassade artuppgifter förenklar planeringen av skogsbruksåtgärder för markägaren och kan leda till bättre underlag vid en avverkningsanmälan liksom minska risken att arterna påverkas av misstag. Det är också helt nödvändigt om verksamhetsutövaren själv ska kunna avgöra när det behöver göras en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. De flesta artfynd omfattas inte av sekretess men för ett färre antal finns ett sådant behov. Spridning av sådana artuppgifter bör begränsas till så få personer som möjligt.

För sekretessklassade arter finns en gradering där de mest sällsynta och störningskänsliga arterna bör hanteras extra varsamt. För dessa enstaka arter bör det finnas möjlighet till bibehållen sekretess, vilket kan göras inom ramen för förslaget om särskilda omständigheter.

Länsstyrelsen anser att tillgången till sekretessklassade artuppgifter via Mina sidor-systemet kan vara en bra lösning för att förenkla för verksamhetsutövare men att det ska förenas med ett ansvar att inte sprida uppgifterna. Om verksamhetsutövaren inte vill åta sig detta ansvar bör artfynd endast visas som en allmän upplysning i karttjänsten om att samråd behöver ske med tillsynsmyndigheten.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen.

1.5 Förslag till förordning om ändring i skogsvårdsförordningen (1993:1096)

15 § Arealgränsen för krav på underrättelse om avverkning enligt skogsvårdslagen ändras inte

Länsstyrelsen förordar huvudförslaget, det vill säga att arealkravet på 0,5 hektar kvarstår.

Länsstyrelsen avstyrker alternativ två, det vill säga undantag från kravet på underrättelse om avverkning enligt 14 § skogsvårdslagen och anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om avverkningen totalt inte överstiger 2 hektar för enskilda markägare med mindre brukningsenheter än 50 hektar. Länsstyrelsen bedömer att skyddsvärd natur kan skadas vid en sådan storlek på avverkningen. För fridlysta arter kan avverkning i denna storlek innebära att förbuden i artskyddsförordningen aktualiseras.

15 b En underrättelse om avverkning enligt 14 § skogsvårdslagen får påbörjas efter 10 dagar i stället för nuvarande sex veckor

Länsstyrelsen anser att det finns en risk att värdefull naturmiljö skadas till följd av förslaget och att förslaget behöver utredas vidare. Länsstyrelsen anser att förslaget kan innebära en förenkling för verksamhetsutövaren i de fall det berörda området har låga natur- eller kulturvärden vilket är positivt utifrån utredningens syfte att förenkla för verksamhetsutövaren. Ett sådant system kan fungera i de fall naturvärdena på fastigheten är kända. Samtidigt innebär förslaget att okända naturvärden riskerar att gå till spillo. Länsstyrelsen anser att avverkning kan påbörjas efter tio dagar endast i de fall där områdets naturvärden är tillräckligt kända och beskrivna.

Det är nödvändigt att kända natur- och kulturvärden är tillgängliga för verksamhetsutövaren i form av en webblösning. Samtidigt måste man komma ihåg att de flesta naturvärdena inte är kända eller beskrivna i någon databas. Förslaget innebär att tillsynsmyndighetens möjlighet att agera blir mycket kort, vilket tillsammans med förslaget om begränsning i kunskapskravet enligt 2 kap. miljöbalken innebär en ökad risk för att värdefull natur skadas. Det kan också leda till att fler ärenden behöver hanteras reaktivt via begäran om tillsyn enligt miljöbalken från allmänheten.

Länsstyrelsen anser att risken för skada på värdefulla naturmiljöer överväger de positiva fördelarna för verksamhetsutövare.

Länsstyrelsen anser att motsvarande förfarande som vid samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken med sex veckors frist samt möjlighet för tillsynsmyndigheten att medge att åtgärden får påbörjas tidigare är att förorda ur ett naturvårdsperspektiv. Ett sådant medgivande skulle till exempel kunna ges när verksamhetsutövaren visat att tillräcklig kunskap inhämtats genom inventering eller motsvarande.

Inlämnade underrättelser bör, om förslaget genomförs, kombineras med ett automatiskt utskick om miljöbalkens bestämmelser samt en bekräftelse från verksamhetsutövaren om att denna tagit del av informationen, skaffat sig nödvändig kunskap om förekommande naturvärden, och vid behov kommer att anmäla åtgärden för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd

6 § en underrättelse om averkning utgör inte längre en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget innebär ett ökat ansvar för verksamhetsutövaren att skaffa sig nödvändig kunskap om berörd naturmiljö och gällande lagstiftning för att värdefull naturmiljö inte ska skadas.

7 d § Åtgärder som omfattas av skogsvårdslagen (1979:429) behöver anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om de utförs i utpekade områden med mycket höga naturvärden (samrådsområden).

Länsstyrelsen anser att förslaget förutsätter att utpekade samrådsområden är tillräckligt noggrant framtagna och att underlaget finns på plats innan bestämmelsen träder i kraft.

Ett förtydligande om när samråd krävs kan innebära en minskad ärendemängd för Skogsstyrelsen samt ett förtydligande gentemot verksamhetsutövare. Om förslaget med samrådsområden genomförs behöver underlaget hålla hög kvalitet för att undvika att värdefull naturmiljö skadas.

Länsstyrelsen anser att framtagandet av samrådsområden behöver inkludera ett remissförfarande med andra myndigheter och sakkunniga, dels gällande vilka kriterier ett samrådsområde ska uppfylla, det vill säga vad som avses med mycket höga naturvärden, dels för att identifiera och avgränsa sådana områden (inkluderat behovet av buffertzoner). Ett sådant framtagande bedöms kunna ta tid och bestämmelserna kan inte träda i kraft förrän samrådsområden finns utpekade.

Länsstyrelsen förespråkar som ett första steg att vägledning utvecklas som gör det enklare för verksamhetsutövaren att uppfylla 2 kap. miljöbalken och bedöma när en skogsbruksåtgärd behöver anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, likt det som tagits fram inom miljösamverkan Sveriges projekt Enklare samråd vid ändring av naturmiljön. I sådan vägledning kan också generell hänsyn inom olika typer av livsmiljöer beskrivas.

I kap. 5.3.9 i utredningen föreslås att samråd inte ska ske i områden som omfattas av bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken, eftersom det i sådana områden i normalfallet uppställs krav på tillstånd för att få genomföra en skogsbruksåtgärd. Länsstyrelsen instämmer inte i detta förslag.

Samråd inför åtgärder som riskerar att påverka ett Natura 2000-område, och bedömning av om tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs, är en viktig dialog att föra med tillsynsmyndigheten då det inte finns särskilda föreskrifter för Natura 2000-områden. Länsstyrelsen vill även uppmärksamma att åtgärder utanför områdets gräns kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, och därmed kräva anpassningar. Exempelvis kan det röra sig om hydrologisk påverkan eller kanteffekter vid avverkning i nära anslutning till ett Natura 2000-område. I många fall (särskilt när åtgärden planeras utanför Natura 2000-områdets gräns) kan tillräckliga skyddsåtgärder enkelt vidtas för att inte aktualisera tillståndskravet enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Länsstyrelsens uppfattning är att verksamhetsutövare i många fall vill ha vägledning och stöd gällande detta.

Vad gäller naturreservat och andra skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken vill länsstyrelsen uppmärksamma att det inte alltid är

uppenbart vad som är tillåtet när det gäller skogsbruk, särskilt i äldre beslut om bildande av naturreservat. Det kan dessutom förekomma fridlysta arter som innebär att ytterligare hänsyn krävs utöver vad som framgår av föreskrifterna för området. Vidare har områdena mycket höga naturvärden som ska bevaras och det är viktigt att säkerställa att tillräcklig hänsyn vidtas. Länsstyrelsen anser därmed att skyddade områden inte per automatik kan vara undantagna från samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsen anser att det är bra att förslaget är formulerat som att omfatta alla åtgärder som omfattas av skogsvårdslagen, eftersom även till exempel gallring kan påverka naturvårdsintressen och då bör anmälas för samråd.

7 d § Gödsling, askåterföring, stubbskörd och anläggande av skogsbilväg eller traktorsväg enligt skogsvårdslagen ska, även i andra fall än vad som sägs i första stycket, anmälas för samråd om åtgärden utförs på något annat sätt än enligt vedertagen metod.

Förslaget förutsätter att vedertagen metod inkluderar tillräcklig hänsyn till naturmiljön. Åtgärderna som undantas kan innebära skada på naturmiljön om inga anpassningar görs i känsliga områden.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att Skogsstyrelsen hinner se över och anpassa de allmänna råden till 30 § skogsvårdslagen, som ska beskriva vedertagen metod, eftersom de inte tagits fram i syfte att utgöra vedertagen metod för att undvika väsentlig ändring av naturmiljön.

7 d § En åtgärd som omfattas av skogsvårdslagen och som kan komma att i strid med artskyddsförordningen (2007:845) medföra skada på djur eller växter ska, även i andra fall än vad som sägs i första stycket, anmälas för samråd. En sådan åtgärd behöver dock inte anmälas för samråd om åtgärden utförs med tillräcklig hänsyn

Länsstyrelsen anser att förslaget gällande undantag om samråd vid tillräcklig hänsyn, och om det innebär en förenkling för verksamhetsutövare, bör utredas vidare.

Det kan vara svårt för en verksamhetsutövare att bedöma vad som är tillräcklig hänsyn. I värsta fall kan det resultera i att verksamhetsutövare vidtar åtgärder i strid med förbuden i artskyddsförordningen. Hänsynsbehovet för en fridlyst art vid skogsbruk framgår av de artvisa vägledningarna som hittills tagits fram.

Dessa behöver dock i vissa fall tolkas ytterligare utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet och vägledningarna finns inte heller framtagna för alla fridlysta arter ännu. Länsstyrelsen anser att verksamhetsutövarens tolkning av vägledningen och planerade anpassningar ska föregås av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inför en planerad avverkning för att säkerställa att förbuden i artskyddsförordningen inte aktualiseras.

För vissa arter, framför allt växter som är fridlysta till följd av nationella bestämmelser och som inte är rödlistade, kan det vara tillräckligt med generell vägledning som ersättning för samråd med tillsynsmyndigheten. Sådana vägledningarna behöver då tas fram anpassat till att fungera för detta.

7 d § Skogsstyrelsen meddelar föreskrifter om samrådsområden
Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

6 § Tillägg om att Skogsstyrelsen beslutar om inrättande av biotopskyddsområde enligt 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken (skogsmarksskyddsområde).

Länsstyrelsen tillstyrker att det ska vara Skogsstyrelsen som beslutar om skogsmarksskyddsområden enligt förslaget, eftersom verksamhetsutövaren då bara behöver ha kontakt med en och samma myndighet från det inledande samrådet till beslut om skydd.

1.8 Förslag till förordning om ändring i artskyddsförordningen (2007:845)

14 § och 15 § När det gäller åtgärder enligt skogsvårdslagen (1979:429) fattas beslut om dispens av Skogsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men anser att samverkan med länsstyrelsen ska ske när det gäller arter som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter eller skyddas enligt EU:s naturvårdsdirektiv.

1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1879) om stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket

5 § förändrat stöd för ädellövskog

Länsstyrelsen bedömer att förslaget om ett årligt arealstöd bör vara en positiv förändring för markägare. En nackdel kan vara att utbetalningarna blir lägre vid varje tillfälle, vilket kan skapa svårigheter för mindre markägare vid föryngringsavverkning om stödet inte täcker föryngringskostnaderna.

1.10 Förslag till förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13)

2 kap. 8 § Hänvisning till 2 kap. 10 §

Länsstyrelsen har inga synpunkter.

2 kap. 10 § Skogsstyrelsen får tillsynsansvar för artskyddsfrågor vid skogsbruk

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget, men anser att samverkan med länsstyrelsen fortsatt ska ske när det gäller arter som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter eller skyddas enligt EU:s naturvårdsdirektiv.

Ikraftträdande föreslås den 1 april 2026

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till om ett ikraftträdande av föreslagna bestämmelser gällande underrättelse enligt 14 § skogsvårdslagen och samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inom ett år kan säkerställa ett tillräckligt skydd för naturmiljön.

Ikraftträdandet förutsätter att samrådsområden finns utpekade och att nödvändiga vägledningar och andra underlag finns på plats.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Stefan Attefall med naturvårdshandläggare Emilia Wolfhagen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Lennart Nordvarg, avdelningschef Michael Persson, enhetschef Ulrika Gunnesby, t.f. enhetschef Ted Bergman,

enhetschef Roger Edenmo och länsjurist Carin Lundberg,
medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför
namnunderskrift.

Kopia

hans.nilsagard@regeringskansliet.se